

תורת ההסתברות

תרגיל בית מס' 6

פתרונות יתפרסמו באתר הקורס ב- 27.01.02

תרגיל 1.

נניח כי נק' (X, Y) נבחרה באקראי מתוך מעגל בראדיוס אחד עם מרכז ב- $(0, 0)$, כלומר $f_{X,Y}(x, y) = 1/\pi$, עבור $0 \leq x^2 + y^2 \leq 1$. מצאו את $f_{Y|X}(y|x)$.

תרגיל 2. יהיו $X_1, X_2, \dots$ משתנים מקריים בלתי תלויים מפולגים באופן אחיד על $(0, 1)$. נגדיר $Y_n = \prod_{k=1}^n X_k$ ו- $Z_n = \log Y_n = \sum_{k=1}^n \log X_k$.

(א) חשבו את EY_n ואת EZ_n .

(ב) חשבו את $VAR(Y_n)$ ואת $VAR(Z_n)$.

(ג) בעזרת משפט הגבול המרכזי ל- Z_n , הוכיחו כי

$$\lim_{n \rightarrow \infty} P(Y_n \leq e^{-n+t\sqrt{n}}) = \Phi(t).$$

מהו $\lim_{n \rightarrow \infty} P(Y_n \leq e^{-n})$?

תרגיל 3.

נתונים 48 מספרים $X_1, X_2, \dots, X_{48}$ שהוגרלו באקראי. נסמן $S = \sum_{k=1}^{48} X_k$ ו- $T = \sum_{k=1}^{48} \overline{X_k}$, כאשר $\overline{x}$ מסמן את המספר השלם, הקרוב ביותר ל- x . נניח כי

ההפרשים $X_k - \overline{X_k}$ מפולגים באופן אחיד בקטע $(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2})$.

(א) בעזרת משפט הגבול המרכזי העריכו את $P(|S - T| \geq 4)$.

(ב) השתמשו באי-שוויון צ'בישב כדי להעריך את $P(|S - T| \geq 4)$.

תרגיל 4.

מטילים מטבע אחת אינסוף פעמים, עם סיכוי להצלחה p . נסמן ב- X_n את מספר ההטלה שבה התקבלה הצלחה n -ית. למשל, אם סדרת ההטלות של המטבע הניבה את הוקטור $(0, 0, 1, 0, 1, 0, 0, 1, \dots)$, כאשר 1 מסמן הצלחה ו- 0 כשלון, אזי $X_1 = 3, X_2 = 5, X_3 = 8$ וכו'.

(א) הוכיחו X_k ו- X_{k-1} תלויים ביניהם.

(ב) האם לדעתכם $X_1, X_2 - X_1, \dots, X_n - X_{n-1}$ הם בלתי תלויים? תנו נימוך קצר ומשכנע.

(ג) השתמשו בייצוג $X_n = X_1 + (X_2 - X_1) + (X_3 - X_2) + \dots + (X_n - X_{n-1})$ כדי לחשב את $VAR(X_n)$. ניתן להעזר בעובדה כי $VAR(X_1) = \frac{1-p}{p^2}$.

(ד) אם התשובה ל- (ב) חיובית, השתמשו בזאת כדי לחשב בעזרת משפט הגבול המרכזי את

$$\lim_{n \rightarrow \infty} P \left(X_n > \frac{n}{p} + x \sqrt{\frac{n(1-p)}{p^2}} \right)$$

לכל $-\infty < x < \infty$.

תרגיל 5.

יהא (X, Y) ו"א המפולג לפי $f_{X,Y}(x, y) = 2 \cdot \exp\{-x - 2y\}$, $x, y \geq 0$. נגדיר: $U = \min\{X, Y\}$ ו- $V = \max\{X, Y\}$.

(א) מצאו את $f_{U,V}(u, v)$

(ב) נגדיר: $W = \frac{U}{U+V}$, $Q = U + V$. מצאו את $f_{W,Q}(w, q)$

(ג) האם מ"א W ו- Q ב"ת?